

NY ARVELOV - PRAKTISKE ANVENDELSESMULIGHEDER

En af de væsentligste nyskabelser i den nye arvelov, der trådte i kraft den 1. januar 2008, er den væsentligt øgede testationskompetence, herunder at tvangsarven til børn i et testamente kan begrænses ikke kun til en fjerdedel af deres arvelod i henhold til arveloven til ligelig fordeling, men yderligere til et maksimalt beløb på DKK 1 mio. (hvilket beløb reguleres årligt og i 2010 udgør DKK 1.080.000) til hvert barn.

Nedenfor er anført nogle af de overvejelser, som de nye muligheder kan og bør give anledning til.

Hvornår er det relevant at begrænse børnenes arv mest muligt?

Det er naturligvis relevant at begrænse et, flere eller alle børnenes arv mest muligt, hvis man ønsker, at andre skal have den størst mulige del af den efterladte formue.

Det kan dog også være relevant at begrænse børnenes tvangsarv til det mindst mulige, uanset at børnene i øvrigt samlet set skal arve en større andel af boet end tvangsarven eller i øvrigt skal arve hele boet. Begrænsning til tvangsarven er således relevant, såfremt man ønsker at fastsætte diverse vilkår for arven, herunder båndlæggelse af arven for længere tid end til det fyldte 25. år eller båndlæggelse tillige af renterne af arven, eller at arven skal indsættes i successionsrækkefølger, jfr. nærmere herom nedenfor. Sådanne vilkår kan ikke fastsættes for tvangsarv, men alene for friarvens vedkommende.

Hvorfor bør man overveje at begunstige den længstlevende ægtefælle mest muligt?

Begunstiger man i et testamente den længstlevende ægtefælle "mest muligt", medfører dette, at den længstlevende - typisk i tillæg til såvel alle afdødes som længstlevendes egne livsforsikringer og pensionsordninger - vil modtage 15/16 af den samlede formue med tillæg af en eventuel difference mellem børnenes samlede tvangsarvelod på 1/16 og DKK 1 mio. pr. barn, forudsat at parterne har fælleseje. Har parterne særeje, vil brøken være 7/8 i stedet for de nævnte 15/16.

Oprettelse af et testamente indeholdende en "mest mulig-begunstigelse" af den længstlevende ægtefælle kan - udover forsørgelsehensyn og mere overordnede ønsker om fordeling mellem den længstlevende ægtefælle og børnene - være begrundet i et ønske om at sikre

- betaling af mindst mulig boafgift ved førstafdødes død (ægtefællen betaler ingen boafgift - arv til børn pålægges 15 % boafgift udover boets ene bundfradrag), og/eller
- mulighed for skattemæssig succession, dvs. fortsat skatteudskydelse, da den længstlevende ægtefælle i modsætning til børnene kan overtage og videreføre også den latente avanceskat, der hviler på afdødes eventuelle såkaldte passive formue (herunder børsnoterede værdipapirer, udlejningsejendomme og aktier eller anparten i holdingselskaber, der er ejer af sådan passiv formue), og som ellers vil forfalde til betaling som følge af salg eller arveudlodning til børnene heraf i forbindelse med førstafdødes død.

En "mest mulig-begunstigelse" af den længstlevende ægtefælle afføder typisk spørgsmålet om, hvordan det så sikres, at midlerne herefter faktisk kommer til at gå til børnene ved den længstlevende ægtefælles død?

Hvad sker der f.eks., hvis længstlevende efter førstafdødes død fortryder bestemmelsen om, at hele formuen ved længstlevendes død skal gå til børnene, og længstlevende i stedet ønsker helt eller delvis at begunstige andre end børnene?

Til imødegåelse heraf kan man overveje at gøre testationen til fordel for børnene ved længstlevendes død uigenkaldelig, således at længstlevende ikke, efter at førstafdøde er død, kan ændre testamentet og testere til fordel for andre end børnene. Den nye arvelov indeholder i så fald tillige en ny værnsregel mod, at længstlevende ved at foretage faktiske dispositioner i levende live de facto gør testamentets bestemmelser illusoriske.

Hvad sker der, hvis længstlevende indgår nyt ægteskab?

Situationen kompliceres unægteligt, hvis længstlevende indgår nyt ægteskab.

Opretter længstlevende i sit nye ægteskab ægtepagt om fuldstændigt særeje og giver den nye ægtefælle yderligere afkald på at modtage arv efter længstlevende, vil hele arven efter længstlevende gå til børnene. Men det er ikke altid, at længstlevende vælger at agere på denne måde ved indgåelse af et nyt ægteskab, og det er ikke muligt at pålægge længstlevende en juridisk bindende forpligtelse hertil.

Indgår længstlevende efter førstafdødes død et nyt ægteskab - uden at oprette en ægtepagt om særeje med den nye ægtefælle - vil den nye ægtefælle ved længstlevendes død dels 1) forlods modtage halvdelen af parrets samlede formue (som sin egen del af parrets fælles formue - såkaldt boslod) og 2) i tillæg hertil tage arv af den anden halvdel af parrets fælles formue, som udgør længstlevendes dødsbo. Den nye ægtefælle vil altså modtage i alt 3/4 af parrets samlede formue.

For at minimere en eventuel ny ægtefælles krav på forlods at modtage halvdelen af den fælles formue (boslodskravet) er det muligt i testamentet at foreskrive, at længstlevendes arv efter førstafdøde skal være længstlevendes fuldstændige særeje. I så fald vil 7/16 ud af de i alt 15/16, som længstlevende i henhold til "mest muligt-begunstigelsen" modtog ved førstafdødes død, gyldigt være fuldstændigt særeje for længstlevende i det nye ægteskab. Den nye ægtefælle vil derfor ikke forlods modtage halvdelen som boslod af disse 7/16.

Den nye ægtefælle er imidlertid fortsat arving efter længstlevende. Indgår længstlevende nyt ægteskab, uden at børnene sikres ved, at den nye ægtefælle meddeler afkald på arv efter længstlevende, har den nye ægtefælle således arveret, herunder tvangsarveret, efter længstlevende i konkurrence med børnene. Ønsker man at begrænse længstlevendes eventuelle nye ægtefælles arveret, er det muligt i testamentet - uigenkaldeligt for længstlevende - at foreskrive, at arven efter længstlevende til længstlevendes eventuelle nye ægtefælle skal begrænses til tvangsarven, som herefter vil udgøre 1/8 af boet i konkurrence med børnene.

Selvom længstlevende og den nye ægtefælle frivilligt måtte aftale, at der skal være fuldstændigt særeje i det nye ægteskab, og uanset om selve arven fra førstafdøde til længstlevende i øvrigt måtte være gjort til fuldstændigt særeje for længstlevende, og uanset at arven til længstlevendes nye ægtefælle måtte være begrænset til tvangsarven, arver den nye ægtefælle derfor alligevel som tvangsarv 1/8 af længstlevendes formue.

Hvis man vil sikre, at længstlevendes eventuelle nye ægtefælle overhovedet ikke opnår nogen andel af den arvede formue, kan der for så vidt angår den friarv, som længstlevende arvede efter førstafdøde, dvs. for så vidt angår 6/16 ud af de samlede 15/16, etableres en successionsrækkefølge, hvori ægtefællen indsættes på første plads og børnene på anden plads. Der kan indsættes yderligere indtil én ufødt generation, f.eks. ufødte børnebørn. Herved sikres, at børnene ikke skal dele de midler, som den længstlevende arvede som friarv, med en ny ægtefælle.

Arveloven fastslår blot, at der kan fastsættes successionsrækkefølger, men indeholder derimod ingen udfyldende regler i øvrigt om de nærmere vilkår for og indholdet af sådanne successionsrækkefølger. Der bør derfor udvises stor omhu med udformningen af bestemmelser om successionsrækkefølger i et testamente.

Børnenes arv skal være deres særeje

I og med, at en ægtefælles arveret er forøget på bekostning af børnenes arveret, og at der nu er en væsentligt øget testationskompetence, er den praktiske værdi af en særejeklausul på arv (og tillige på gaver eller arveforskud) blevet væsentligt udvandet.

Hvis et forældrepar ønsker, at den arv, som de efterlader til deres barn, ved barnets senere død i videst muligt omfang skal falde videre til børnebørnene (frem for til svigerbarnet), vil der i forældrenes testamente kunne medtages en bestemmelse om, at arven skal tilhøre barnet som fuldstændigt særeje.

Opretter barnet imidlertid selv et testamente, der begunstiger barnets ægtefælle (svigerbarnet) mest muligt, også af de arvede særemidler, vil børnebørnene i værste fald være beskåret til DKK 1 mio. og ellers til kun at modtage 1/8 af den arvede formue til ligelig fordeling blandt børnebørnene. Resten vil - uanset særejeklausulen - tilfalde svigerbarnet.

Hvis denne mulighed ønskes udelukket, kan der fastsættes successionsrækkefølger, jfr. nærmere herom ovenfor, med børnene på første plads og børnebørnene på anden plads, hvorved svigerbørnene ikke får andel i den arvede formue.

Twister mellem arvinger om fordeling af aktiver

Der kan som hidtil - med respekt af en overlevende ægtefælles fortrinsret - positivt tillægges en livsarving fortrinsret til at udtage bestemte aktiver frem for de øvrige arvinger.

Med den nye arvelov er der endvidere tillige åbnet mulighed for, at man omvendt kan bestemme, at et barns arv i det hele skal udredes kontant, dvs. barnet kan afskæres fra sin ret til, i konkurrence med evt. søskende, at kræve at få udlagt de aktiver, der faktisk efterlades.

Efterlader man sig både fælleseje og særeje, kan man endvidere nu selv beslutte, om tvangsarv skal fyldestgøres af fællesboet eller af det særbo, som man tillige efterlader sig.